

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Projekt „Umreženo pravo i pravda za starije osobe“

(Ministarstvo pravosuđa i uprave RH)

VODIČ ZA STARIJE OSOBE

KROZ PRAVA IZ SOCIJALNOG,
ZDRAVSTVENOG I
MIROVINSKOG SUSTAVA

Cilj projekta je:

uputiti odrasle i starije osobe, umirovljenice i umirovljenike, njihove obitelji i osobe s invaliditetom na prava koja mogu ostvariti temeljem zakonskih propisa iz sustava:

- socijalne skrbi - Zakon o socijalnoj skrbi
- obiteljsko pravne zaštite - Obiteljski zakon
- zdravstvene zaštite – Zakon o zdravstvenoj zaštiti i Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju
- prava iz mirovinskog osiguranja - Zakon o mirovinskom osiguranju,

Gdje se trebaju javiti/podnijeti zahtjev:

- kako bi ostvarili pravo na novčane naknade i potpore
- pravo na socijalne usluge iz sustava socijalne skrbi
- zdravstvenog
- i mirovinskog osiguranja.

Tijekom rada na terenu s osobama u potrebi, s njihovim obiteljima, susjedima, prijateljima, u kontaktima s predstavnicima raznih udruga, liječnicima primarne zdravstvene zaštite, patronažnom službom, potvrđuje se činjenica da je potrebno kontinuirano prenošenje informacija o mogućnostima ostvarivanja određenih prava i to gdje, kada, kako i kod koga zatražiti stručnu pomoć u trenutku kad nam je ona potrebna.

Važno je naglasiti da često dolazi do zakonskih promjena, proširenja ili smanjenja u ostvarivanju određenih prava, pa je kontinuitet u prenošenju novosti potreban.

Isto tako je potrebno, radi lakšeg razumijevanja i snalaženja, znati pojmove koji se koriste u zakonskim propisima.

I. PRAVA IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI

1. Što je cilj i svrha socijalne skrbi ?

SOCIJALNA SKRB je organizirana djelatnost od javnog interesa čiji je cilj pružanje pomoći socijalno ugroženim osobama u nepovoljnim osobnim i obiteljskim okolnostima, a obuhvaća prevenciju, pomoć i podršku pojedincu, obitelji i skupinama, u svrhu unapređenja kvalitete života, te poticanje promjena i osnaživanje korisnika, radi njihovog aktivnog uključivanja u život zajednice.

2. Što je obuhvaćeno sustavom socijalne skrbi?

Sustav socijalne skrbi obuhvaća prevenciju, pomoć i podršku pojedincu, obitelji i skupinama.

3. Kojim zakonom su propisana prava iz sustava socijalne skrbi ?

Zakonom o socijalnoj skrbi određuje se djelatnost socijalne skrbi, načela socijalne skrbi, naknade i usluge u sustavu socijalne skrbi te postupci za njihovo ostvarivanje, sadržaj i način obavljanja djelatnosti socijalne skrbi.

4. Kome se mogu odobriti naknade i usluge iz sustava socijalne skrbi ?

- Hrvatskom državljaninu s prebivalištem u Republici Hrvatskoj,
- strancu sa stalnim boravkom i dugotrajnim prebivalištem u Republici Hrvatskoj,
- osobi bez državljanstva s privremenim i stalnim boravkom i dugotrajnim boravištem u Republici Hrvatskoj.
- Strancu pod supsidijarnom zaštitom, azilantu i strancu pod privremenom zaštitom te članovima i njihovih obitelji koji zakonito borave u Republici Hrvatskoj,
- kao i strancu s utvrđenim statusom žrtve trgovanja ljudima mogu ostvariti naknade i usluge u sustavu socijalne skrbi

pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, zakonima kojima je utvrđena zaštita trgovanja ljudima i zakonima kojima je utvrđen status, prava i obveze osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom.

5. Gdje se mogu ostvariti prava iz sustava socijalne skrbi ?

Prava iz sustava socijalne skrbi (novčane naknade i potpore te socijalne usluge) mogu se ostvariti putem ustrojstvenih jedinica Hrvatskog zavoda za socijalni rad (u daljnjem tekstu: Zavod), njihovim područnim uredima, **prema mjestu prebivališta korisnika**, a u skladu s individualnim potrebama i uz aktivno sudjelovanje korisnika.

U skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22) dana 1.1.2023. započeo je s radom Hrvatski zavod za socijalni rad (u daljnjem tekstu: Zavod) koji je preuzeo poslove dosadašnjih Centara za socijalnu skrb u RH.

Zavod je javna ustanova za obavljanje djelatnosti socijalne skrbi, sa sjedištem u Zagrebu, Trg Nevenke Topalušić 1. Osnivač mu je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti u ime osnivača ostvaruje Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

6. Kako ih ostvariti ?

- a) Na zahtjev stranke (osobnim dolaskom izjavom na zapisnik, podnošenjem pismenog zahtjeva, elektroničkim putem)
- b) Po službenoj dužnosti socijalni radnik, i ili na prijedlog liječnika primarne zdravstvene zaštite, patronažne službe, članova obitelji, prijatelja.

7. Da li se mogu naslijediti prava iz socijalne skrbi ?

Prava u sustavu socijalne skrbi su osobna, neprenosiva i ne mogu se naslijediti.

8. Što se događa s dospjelim novčanim naknadama koje nisu isplaćene do smrti korisnika?

Dospjele novčane naknade koje nisu isplaćene do smrti korisnika nasljeđuju nasljednici korisnika prema zakonu kojim se uređuje nasljeđivanje (Zakon o nasljeđivanju).

Ako nema nasljednika, dospjele novčane naknade se vraćaju u državni proračun, osim naknade za troškove stanovanja.

Primjer: ako je osoba preminula, a bila je korisnik novčane naknade temeljem Zakona o socijalnoj skrbi, osobne invalidnine ili doplatka za pomoć i njegu, navedenu neisplaćenu novčanu naknadu je potrebno prijaviti u ostavinsku masu u tijeku pokretanja ostavinskog postupka, a kao dokaz se prilaže rješenje o priznavanju prava na novčanu naknadu.

9. Koje su to novčane naknade i potpore iz sustava socijalne skrbi koje mogu ostvariti umirovljenici, starije osobe i osobe s invaliditetom ?

- zajamčena minimalna naknada
- jednokratna naknada
- naknada za ugroženog kupca energenata
- naknada za osobne potrebe
- naknada za pogrebne troškove
- naknada za troškove stanovanja
(o tom pravu odlučuje jedinica lokalne samouprave odnosno Grad Zagreb)
- plaćanje troškova smještaja u domu za starije osobe
- osobna invalidnina
- doplatak za pomoć i njegu

- status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja

10. Tko određuje osnovicu na temelju koje se izračunavaju novčane naknade i potpore u sustavu socijalne skrbi?

Vlada Republike Hrvatske svojom odlukom jednom godišnje određuje osnovicu na temelju koje se izračunava iznos zajamčene minimalne naknade (ZMN). Osnovicu na temelju koje se izračunava iznos drugih naknada iz Zakona o socijalnoj skrbi također određuje Vlada Republike Hrvatske.

11. Što je ZAJAMČENA MINIMALNA NAKNADA (ZMN), tko ju može ostvariti, i gdje se podnosi zahtjev za ostvarenje prava?

Zajamčena minimalna naknada je novčana naknada iz sustava socijalne skrbi. Zahtjev se podnosi područnom uredu Zavoda po mjestu prebivališta.

Pravo na ZMN priznaje se samcu ili kućanstvu koje nemaju dostatna sredstva za podmirenje osnovnih životnih potreba, a sredstva za uzdržavanje ne mogu osigurati:

- od prihoda samca ili članova kućanstva kao niti od obveznika uzdržavanja
- prodaje ili najma stana ili kuće u vlasništvu samca ili članova kućanstva koju ne koristi za stanovanje
- prodaje ili korištenja poslovnog prostora u vlasništvu samca ili člana
- prodaje pokretnina u vlasništvu samca ili člana kućanstva koje ne koristi za podmirenje osnovnih životnih potreba
- prodaje, zakupa ili najma druge imovine u vlasništvu samca ili člana kućanstva koja e služi za podmirenje osnovnih životnih potreba i po drugoj osnovi

Pravo na zajamčenu minimalnu naknadu za samca priznaje se u postotku od osnovice i to:

- 100 % osnovice za samca
- 130% osnovice za stariju osobu ili osobu potpuno nesposobnu za rad.

Zajamčena minimalna naknada za kućanstvo utvrđuje se kao zbroj udjela članova kućanstva ovisno o dobi, radnoj sposobnosti i obiteljskom statusu.

Zajamčenu minimalnu naknadu NE MOŽE ostvariti samac ili kućanstvo:

- ako je samac ili član kućanstva vlasnik registriranog vozila čija vrijednost prelazi 40% osnovice na temelju koje se izračunava iznos ZMN - osim ako vozilo služi za prijevoz osobe s invaliditetom, i to samca ili člana kućanstva, starije ili teško pokretne osobe
- ako je samac sklopio ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju, osim u slučaju pokretanja postupka za raskid, utvrđenje ništetnosti ili poništaj ugovora.
- ako samac ili kućanstvo u postupku priznavanja prava nije omogućio uvid u prihod ili imovinu.

12. Tko ima pravo na jednokratnu socijalnu naknadu, te i gdje se podnosi zahtjev?

Zahtjev se podnosi područnom uredu Zavoda po mjestu prebivališta.

Priznaje se SAMCU ili KUĆANSTVU koji nisu u mogućnosti podmiriti osnovne životne potrebe zbog podmirenja izvanrednih troškova uslijed trenutačnih životnih okolnosti kao npr.:

- rođenje ili obrazovanje djeteta, bolest ili smrt člana obitelji, prirodne nepogode, a starije osobe također mogu ostvariti takvo pravo i kad primaju mirovinu (npr. za nabavku lijekova, popravak u kući itd.)
- nabava osnovnih predmeta u kućanstvu ili nužne odjeće ili obuće . ako se ista e može osigurati putem humanitarnih organizacija

Ukupan iznos jednokratne naknade u tijeku jedne kalendarske godine može se isplatiti

- samcu - 2.500 kn (331,80 eura)
- kućanstvu (dvije ili više osoba) - 3.500 kn (464,52 eura)

U osobito opravdanim slučajevima do 10.000 kn (1.327,23 €), npr. elementarne nepogode, štete nastale na stambenom objektu uslijed klizišta.

13. Kome se može priznati NAKNADA ZA POGREBNE TROŠKOVE i gdje se podnosi zahtjev?

Zahtjev se podnosi područnom uredu Zavoda po mjestu prebivališta pok. korisnika.

Naknada za pogrebne troškove može se priznati:

- pravnoj osobi, domu ili ustanovi socijalne skrbi u kojoj je korisnik bio na smještaju,
- fizičkoj osobi, predstavniku udomiteljske obitelji ili drugoj osobi, prijatelju, članu uže ili šire obitelji koja je:
 - o podmirila troškove pogreba ili
 - o je izvršila uslugu pogreba osobno, i to u slučajevima kada je pokojnik/pokojnica:
 - bez zakonskog ili ugovornog obveznika uzdržavanja
 - korisnik zajamčene minimalne naknade ili
 - korisnik smještaja ili organiziranog stanovanja priznatog temeljem rješenja centra za socijalnu skrb.

Troškovi pokopa podmiruju se u trenutku smrti do iznosa osnovnih troškova pogreba u mjestu pogreba ili posljednjeg prebivališta.

Zavod za socijalni rad/područni ured - dužan je zatražiti povrat sredstava isplaćenih za pogrebne troškove od nasljednika umrle osobe, osim u slučaju ošasne imovine.

14. Kome se može priznati pravo na OSOBNU INVALIDNINU i gdje se podnosi zahtjev?

Zahtjev se podnosi područnom uredu Zavoda po mjestu prebivališta.

Pravo na osobnu invalidninu može se priznati osobi:

- kojoj je Nalazom i mišljenjem HZMO-a utvrđen 4. stupanj invaliditeta,
- koja nije na smještaju ili organiziranom stanovanju sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi ili drugim propisima,
- koja ne ostvaruje doplatu za pomoć i njegu sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi ili drugim propisima,
- koja ne ostvaruje osobnu invalidninu prema drugim propisima.

Vještačenje provodi Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom pri HZMO-u.

Osobna invalidnina trenutno iznosi mjesečno 1.750,00 kuna (232,26 eura)

Korisnik osobne invalidnine ima pravo na naknadu za ugroženog kupca energenata tzv. vaučerima.

Vaučeri od 1.10.2022. godine iznose 500,00 kn (66,36 eura) i mogu se koristiti za plaćanje računa za struju – plin.

Plaćanje vaučerima vrši se isključivo u poslovnicama FINA-e.

15. Kome se može priznati pravo na DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU (DPNJ), a kome ne, te gdje se podnosi zahtjev?

Zahtjev se podnosi područnom uredu Zavoda po mjestu prebivališta.

Doplatu za pomoć i njegu priznaje se i osobama s invaliditetom kojima je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe u organiziranju prehrane, pripreme i uzimanja obroka, nabavi namirnica, čišćenja i pospremanja stana, oblačenja i svlačenja, obavljanja osobne higijene kao i obavljanje drugih osnovnih životnih potreba.

DPNJ priznaje se osobi u:

- punom iznosu 120% osnovice, ako je kod osobe utvrđen III. stupanj težine invaliditeta – oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima i vještačenju i metodologijama vještačenja ili u
- smanjenom iznosu 84% osnovice, ako je kod osobe utvrđen II. stupanj težine invaliditeta - oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju

DPNJ NE priznaje se osobi koja:

- ima u vlasništvu drugi stan ili kuću, osim stana ili kuće koju koristi za stanovanje, a koji može otuđiti ili iznajmiti i time osigurati sredstva za pomoć i njegu,
- ima u vlasništvu poslovni prostor koji joj koristi za obavljanje registrirane djelatnosti,
- ima osiguran smještaj u ustanovi socijalne skrbi i kod drugih pružatelja socijalnih usluga
- sklopila ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju, osim u slučaju pokretanja postupka za raskid, utvrđenje ništetnosti ili poništaja ugovora,
- DPNJ ostvaruje po drugim propisima,
- osobnu invalidninu ostvaruje prema Zakonu o socijalnoj skrbi ili drugim propisima.

16. Kome se može odobriti NAKNADA ZA OSOBNE POTREBE (tzv. džeparac)?

Naknada za osobne potrebe je novčana naknada koja se odobrava korisnicima kojima je priznata usluga smještaja ili organiziranog stanovanja npr. u domu umirovljenika, ako vlastitim prihodom ne mogu osigurati zadovoljavanje osobnih potreba na smještaju ili organiziranom stanovanju.

O priznavanju prava na naknadu za osobne potrebe odlučuje se rješenjem o priznavanju prava na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja.

Pravo na naknadu za osobne potrebe priznaje se od dana priznavanja prava na uslugu smještaja, a pravo prestaje s danom prestanka prava na smještaj ili ako korisnik ostvari prihod kojim može osigurati zadovoljavanje osobnih potreba u priznatom iznosu.

17. Kome se može priznati STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA ILI STATUS NJEGOVATELJA i gdje se podnosi zahtjev?

Zahtjev za priznavanje prava na status roditelja negovatelja ili negovatelja se podnosi područnom uredu Zavoda po mjestu prebivališta djeteta ili odrasle invalidne osobe.

Pravo na status roditelja negovatelja ili negovatelja priznaje se za njegu djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom koja je:

- potpuno ovisna o pomoći i njezi druge osobe jer joj je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata za koju je prema preporuci liječnika roditelj ili negovatelj osposobljen,
- u potpunosti nepokretna i uz pomoć ortopedskih pomagala ili
- koja ima više vrsta oštećenja četvrtog stupnja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih) zbog kojih je potpuno ovisna o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba.

Pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja može se priznati do 65. godine života njegovatelja, a i u iznimnim slučajevima, ako njegovatelj ispunjava zakonske uvjete.

Roditelj njegovatelj i njegovatelj ostvaruju novčanu naknadu i prava iz mirovinskog osiguranja, obveznog zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti, kao nezaposlena osoba po posebnim propisima.

18. Što su SOCIJALNE USLUGE i koji je njihov cilj?

Cilj pružanja i širenja socijalnih usluga u zajednici je pokloniti posebnu pažnju i pomoć najosjetljivijoj skupini stanovništva kako bi što duže i kvalitetnije ostali živjeti u svom domu: starim i nemoćnim osobama ovisnim o tuđoj pomoći i njezi, samcima - koji nisu formirali bračne zajednice i nemaju članove šire obitelji, bračnim parovima u visokoj životnoj dobi, sestrama i braći koji žive zajedno, a ostali su bez svojih supružnika/ka, djece, kao i obveznika uzdržavanja.

Socijalne usluge:

- pomoć u kući
- boravak
- organizirano stanovanje
- smještaj

19. Kome se može odobriti POMOĆ U KUĆI, na koji način se ona pruža i gdje se podnosi zahtjev?

Zahtjev se podnosi područnom uredu Zavoda po mjestu prebivališta.

Usluga pomoći u kući pruža se kao:

- organiziranje prehrane (priprema ili nabava ili dostava gotovih obroka),
- obavljanje kućanskih poslova,
- održavanje osobne higijene i/ili
- zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba.

Usluga pomoći u kući odobrava se:

- osobi koja ne može sama, niti uz pomoć roditelja, bračnog ili izvanbračnog partnera, životnog partnera ili djeteta osigurati podmirenje svakodnevnih životnih potreba,
- osobi kojoj je prema procjeni stručnih djelatnika Zavoda potrebna pomoć druge osobe
- osobi kojoj je zbog privremenog ili trajnog tjelesnog, mentalnog, intelektualnih ili osjetilnih oštećenja prijeko potrebna pomoć druge osobe.

Uvjeti za odobrenje usluge pomoći u kući su da osoba:

- nema u vlasništvu imovinu kojom može osigurati sredstva za zadovoljavanje svakodnevnih životnih potreba, osim stana ili kuće koju osoba koristi za stanovanje,
- nije sklopila ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju, osim u slučaju pokretanja postupka za raskid ugovora, utvrđenja ništetnosti ili poništaja ugovora,
- prosječni mjesečni prihod samca ili članova kućanstva u prethodna tri mjeseca prije pokretanja postupka manji od 1.500,00 kuna mjesečno (199,08 €)

Iznimno se priznaje u iznosu od 50% cijene troškova pomoći u kući, ako je prosječni mjesečni prihod samca ili članova kućanstva između 1.000,00 kuna (132,72 €) i 2.000,00 kuna (265,45 €) mjesečno.

21. Što je BORAVAK, gdje i u kojim oblicima se može koristiti?

Usluga boravka može se koristiti kod pružatelja usluga u zajednici i to u obliku:

- **cjelodnevni boravak** - boravak od šest (6) do deset (10) sati dnevno, gdje se osobi osigurava zadovoljenje osnovnih životnih potreba (prehrana, održavanje osobne higijene, briga o zdravlju, njega, radne aktivnosti, psihosocijalna potpora i rehabilitacija, organiziranje slobodnog vremena, organiziranog prijevoza i drugih usluga) ovisno o utvrđenim potrebama i izboru korisnika,
- **poludnevni boravak** - boravak od četiri (4) do šest (6) sati dnevno, gdje se osobi osigurava uz organizirani prijevoz zadovoljavanje osnovnih životnih potreba za vrijeme boravka, ovisno o utvrđenim potrebama i izboru korisnika usluga
- **povremeni boravak** – podrazumijeva boravak izvan vlastitog doma kod pružatelja usluga **u trajanju najviše do 12 sati tjedno** uz pružanje usluge psihosocijalne rehabilitacije korisniku.

22. Što je USLUGA SMJEŠTAJA, kome se sve može priznati, tko su pružatelji, kako ga realizirati te kako i tko određuje cijenu usluge smještaja?

Usluga smještaja je usluga kojom se korisniku osigurava intenzivna skrb i zadovoljavanje osnovnih potreba, kada to nije moguće osigurati u vlastitoj obitelji i pružanjem drugih socijalnih usluga.

Pravo na uslugu smještaja može se priznati:

- tijekom svih dana u tjednu
- tijekom pet radnih dana.

Usluga smještaja može se priznati odrasloj i starijoj osobi i u kriznim situacijama u kojima je ugrožen život, zdravlje i dobrobit:

- ako su žrtve obiteljskog nasilja,
- odrasloj osobi koja se zatekne izvan mjesta prebivališta ili boravišta,
- koja nema prebivalište ili boravište ili se nije u stanju brinuti sama o sebi,
- odrasloj osobi kojoj je ugrožen život zbog bolesti i nemoći,
- ovisnosti,
- socijalne isključenosti ili beskućniku.

Korisnik usluge stalnog ili privremenog smještaja koji je smješten temeljem rješenja Zavoda ima pravo na dodatak za osobne potrebe mjesečno.

Uslugu smještaja pruža dom socijalne skrbi i drugi pružatelji usluga - pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi.

23. Kako realizirati smještaj putem Hrvatskog zavoda za socijalni rad?

- Hrvatski zavod za socijalni rad, odnosno područni ured po mjestu prebivališta korisnika, donosi rješenje o priznavanju prava na uslugu smještaja i starijoj osobi kojoj je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju i nemoći, prijeko potrebna stalna pomoć i njega druge osobe, a koju joj pomoć ne mogu pružiti članovi obitelji ili se ne može osigurati na drugi način.
- Usluga smještaja priznaje se i teško oboljeloj osobi kojoj se dugotrajna zdravstvena zaštita i njega ne mogu osigurati u obitelji ili zdravstvenoj ustanovi.
- Cijenu socijalnih usluga korisnik je dužan podmirivati iz svih svojih prihoda i imovine koja služi njemu i članovima njegovog kućanstva za podmirenje osnovnih životnih potreba.

Kako i tko određuje cijenu usluge smještaja?

- Pružatelj socijalne usluge smještaja (npr. doma za starije i nemoćne osobe) čiji je osnivač RH socijalnu uslugu pruža u mreži socijalnih usluga po cijeni koja se utvrđuje Odlukom o utvrđivanju cijena socijalnih usluga koju donosi ministar i javno objavljuje na mrežnim stranicama Ministarstva.
- Za pružatelje socijalne usluge čiji osnivač nije RH, a koji socijalnu uslugu pruža u mreži socijalnih usluga, cijena usluge utvrđuje se Ugovorom o pružanju socijalnih usluga s Ministarstvom.
- Pružatelj socijalne usluge koji uslugu pruža izvan mreže socijalnih usluga, cijenu socijalne usluge određuje samostalno .

POJMOVNIK:

- KADA SE OSOBA MOŽE SAMA UZDRŽAVATI

U smislu Zakona o socijalnoj skrbi, osoba se može sama uzdržavati ako sredstva za podmirenje osnovnih životnih potreba može ostvariti svojim приходima ili imovinom koja ne služi njoj niti članovima njezine obitelji za podmirenje osnovnih životnih potreba te od obveznika uzdržavanja ili na neki drugi način.

- **KORISNIK** je osoba ili kućanstvo koji u sustavu socijalne skrbi i ostvaruje naknadu, socijalnu uslugu ili drugi oblik pomoći propisan ovim Zakonom.
- **SAMAC** je osoba koja živi sama.
- **KUĆANSTVO** je zajednica osoba koje zajedno žive i podmiruju troškove života.

- **SAMOHRANI RODITELJ** je roditelj koji živi sam s djetetom, sam skrbi o njemu i sam ga uzdržava.
- **JEDNORODITELJSKA OBITELJ** je obitelj u kojoj žive dijete odnosno djeca i jedan roditelj.
- **DIJETE** je osoba do navršениh 18 godina života.
- **MLADA PUNOLJETNA OSOBA** je odrasla osoba koja nije navršila 21 godinu života, a ostvaruje naknade i usluge u sustavu socijalne skrbi s obzirom na dob.
- **ODRASLA OSOBA** je osoba koja je navršila 18 godina života, a nije navršila 65 godina života.
- **STARIJA OSOBA** je osoba koja je navršila 65 i više godina života.
- **DIJETE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU** je dijete koje zbog tjelesnih, senzoričkih, komunikacijskih, govorno-jezičnih ili intelektualnih teškoća treba dodatnu podršku za razvoj i učenje kako bi ostvarilo najbolji mogući razvojni ishod i socijalnu uključenost.
- **OSOBA S INVALIDITETOM** je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.
- **OSOBA POTPUNO NESPOSOBNA ZA RAD** je osoba koju privremeno ili trajno nije moguće uključiti u radne procese, prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja.
- **DJELOMIČNO RADNO SPOSOBNA OSOBA** je osoba kod koje je utvrđen djelomičan gubitak radne sposobnosti prema propisu o vještačenju i metodologijama vještačenja.
- **BESKUĆNIK** je osoba koja nema mjesto stanovanja niti sredstva kojima bi mogla podmiriti troškove stanovanja, a smještena je ili koristi uslugu organiziranog stanovanja u prihvatilištu ili prenoćištu ili boravi na javnim ili drugim mjestima koja nisu namijenjena za stanovanje.
- **OSNOVNE ŽIVOTNE POTREBE** su prehrana, smještaj, odjeća i druge stvari za osobne potrebe.

Osnovne životne potrebe djece i mladeži obuhvaćaju i potrebe koje proizlaze iz njihova razvoja i odrastanja te odgoja i obrazovanja

Osnovne životne potrebe djece s teškoćama u razvoju i odraslih osoba s invaliditetom obuhvaćaju i dodatne potrebe koje proizlaze iz oštećenja njihova zdravlja odnosno invaliditeta.

- **PRIHOD** su novčana sredstva ostvarena po osnovi rada, mirovine, primitaka od imovine ili na neki drugi način, primjerice primitak od udjela u kapitalu, kamate od štednje i sl. ostvaren u tuzemstvu i inozemstvu, umanjen za iznos uplaćenog poreza i prireza.

- **IMOVINU** čine sve pokretnine, nekretnine, imovinska prava, iznos gotovine u domaćoj i stranoj valuti, štednja odnosno novčana sredstva na osobnim računima ili štednim knjižicama, darovi, vrijednosni papiri, dionice, poslovni udjeli, stambena štednja, životno osiguranje i ostala imovina u tuzemstvu i inozemstvu.
- **SVEOBUHVAATNA PROCJENA** je proces prikupljanja podataka, prepoznavanja i ocjene poteškoća, potreba, snaga i rizika, situacija i uključenih osoba koji se postupno razvija kako bi se odredili ciljevi rada s korisnikom te potrebne mjere i usluge.
- **SOCIJALNA ISKLJUČENOST** je nemogućnost pojedinca da sudjeluje u uobičajenim aktivnostima društva kojem pripada, zbog čimbenika koji su izvan njegove kontrole (udaljenost od naseljenog mjesta, neadekvatan prijevoz, gubitak vršnjačke populacije, narušeno zdravstveno stanje, teža pokretljivost).
- **DUGOTRAJNA SKRB** su naknade i usluge propisane Zakonom o socijalnoj skrbi koje se pružaju korisniku s oštećenjem zdravlja i oštećenjem funkcionalnih sposobnosti duže od godinu dana.

II. PRAVA IZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

U RH obvezne su se osigurati na obvezno zdravstveno osiguranje sve osobe s prebivalištem u RH te stranci s odobrenim stalnim boravkom, ako to međunarodnim ugovorom/posebnim zakonom nije drugačije određeno.

1. Može li umirovljenik koji se vraća u RH, a ostvaruje i razmjerni dio starosne mirovine na temelju staža u RH ostvariti pravo na zdravstveno osiguranje i kako?

Može. Prijava se podnosi područnoj službi HZZO-a prema mjestu prebivališta, a uz prijavu je potrebno priložiti rješenje HZMO-a kojim se priznaje razmjerni dio mirovine ostvaren u RH. Pravo na status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju osoba ostvaruje kao korisnik mirovine po propisima RH.

2. Ima li pravo na zdravstveno osiguranje umirovljenik koji prima mirovinu iz inozemstva, a živi u RH?

Ako osoba u RH ima prebivalište ili odobren stalni boravak, pravo na status osigurane osobe u zdravstvenom osiguranju stječe kao korisnik mirovine koji to pravo ostvaruje isključivo od stranog nositelja mirovinskog i invalidskog osiguranja, ako to propisima EU ili međunarodnim ugovorom nije drugačije uređeno (čl. 7. st. 12. Zakona o mirovinskom osiguranju).

3. Tko ima pravo na plaćanje premije dopunskog osiguranja?

Pravo na plaćanje premije iz državnog proračuna ostvaruju:

- osigurane osobe s invaliditetom koje imaju 100% oštećenja organizma, odnosno tjelesnog oštećenja prema posebnim propisima, osobe kod kojih je utvrđeno više vrsta oštećenja te osobe s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili psihičkom bolešću zbog kojih ne mogu samostalno izvoditi aktivnosti primjerene životnoj dobi sukladno propisima o socijalnoj skrbi,
- osigurane osobe darivatelje dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja,
- osigurane osobe dobrovoljne davatelje krvi s više od 35 davanja (muškarci), odnosno s više od 25 davanja (žene),
- osigurane osobe redoviti učenici i studenti stariji od 18 godina,
- osigurane osobe čiji prihod po članu obitelji u prethodnoj kalendarskoj godini ne prelazi prihodovni cenzus.

4. Koliko iznosi prihodovni cenzus za ostvarivanje prava na plaćanje premije iz državnog proračuna?

Pravo na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna u 2023. godini moći će ostvariti osigurane osobe HZZO-a, ako im ukupan prihod u prethodnoj kalendarskoj godini, iskazan po članu obitelji, mjesečno nije veći od

2.251,71 kunu, odnosno 298,85 eura, te osigurane osobe – samci, ako im prihod u prethodnoj kalendarskoj godini nije veći od 2.814,64 kune, odnosno 373,57 eura.

Odluku o usklađivanju prihodovnog cenzusa donosi Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku, najkasnije do 30. studenoga tekuće godine za sljedeću godinu.

5. Tko ima pravo na sanitetski prijevoz i kako ga može ostvariti?

Pravo na sanitetski prijevoz radi korištenja zdravstvene zaštite ostvaruju osigurane osobe koje su nepokretne, teško pokretne i one kojima zbog prirode bolesti nije preporučeno samostalno kretanje.

Pravo se ostvaruje na osnovi naloga naloga za sanitetski prijevoz izdanog od strane izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite koji je izdao uputnicu za traženu zdravstvenu zaštitu odnosno na osnovi izdane potvrde o ortopedskim i drugim pomagalima i to pod uvjetom da se za realizaciju tog pomagala osiguranoj osobi kod ugovornog isporučitelja ortopedskih i drugih pomagala mora uzeti mjera odnosno izvršiti proba ortopedskog i drugog pomagala.

6. Kada osoba ima pravo na naknadu troškova prijevoza u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite?

Osiguranoj osobi pripada pravo na naknadu troškova prijevoza ako je zbog korištenja zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja upućena iz mjesta svoga prebivališta, odnosno boravišta u ugovornu zdravstvenu ustanovu, odnosno kod ugovornog zdravstvenog radnika privatne prakse ili ugovornom isporučitelju ortopedskih i drugih pomagala u drugo mjesto, odnosno koja je pozvana od strane HZZO-a u predmetu utvrđivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja ako:

- je udaljenost od mjesta polaska do mjesta upućivanja, odnosno mjesta poziva 50 i više kilometara,
- u bližoj ugovornoj zdravstvenoj ustanovi, odnosno ordinaciji ugovornog doktora privatne prakse nema ugovorene djelatnosti za traženu vrstu zdravstvene zaštite, odnosno da bliži ugovorni isporučitelj ortopedskih i drugih pomagala nema ugovorenu isporuku tražene vrste pomagala,
- u bližoj ugovornoj zdravstvenoj ustanovi, odnosno ordinaciji ugovornog doktora privatne prakse, unatoč ugovorenoj zdravstvenoj djelatnosti, osigurana osoba ne može ostvariti traženu zdravstvenu zaštitu u primjerenom roku s obzirom na svoje zdravstveno stanje,
- ne ispunjava uvjete za korištenje sanitetskog prijevoza,
- doktor medicine, odnosno dentalne medicine, odnosno ovlaštena osoba HZZO-a potvrdio na tiskanici putnog naloga da je izvršio traženi pregled, dijagnostičku pretragu ili postupak, odnosno da se je pozvana osigurana osoba pristupila

organizacijskoj jedinici područne službe, odnosno regionalnog ureda HZZO-a radi ostvarivanja određenog prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, odnosno da je ugovorni isporučitelj ortopedskih i drugih pomagala na tiskanici putnog naloga potvrdio da je izvršio uslugu uzimanja mjere za pomagalo ili isporuku, odnosno popravak pomagala.

Dakle, HZZO neće odobriti naknadu troškova prijevoza koje je osoba imala u vezi korištenja zdravstvene zaštite, iako je imala usmenu uputu doktora, a nema ispravno popunjen putni nalog.

7. Kada ima pravo na naknadu troškova prijevoza bez obzira na udaljenost?

Pravo na naknadu za troškove prijevoza, neovisno o udaljenosti ima:

- osigurana osoba do 18. godine života,
- djeca osiguranika koja su potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad,
- osigurana osoba u vezi korištenja radioterapije i kemoterapije te hemodijalize kao kronični bubrežni bolesnik,
- osigurana osoba u vezi korištenja zdravstvene zaštite zbog priznate ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti,
- osigurana osoba darivatelj organa, tkiva ili stanica koja zdravstvenu zaštitu koristi u vezi s darivanjem organa, tkiva ili stanica, te
- osigurana osoba upućena na liječenje u drugu državu članicu Europske unije ili treću državu u skladu sa Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i općem aktu Zavoda.

8. Što obuhvaća pravo na slobodan izbor doktora medicine?

Osigurane osobe HZZO-a imaju pravo na slobodan izbor doktora medicine (ginekolog, pedijatar, opća/obiteljska medicina).

Redovitim putem izabranog doktora medicine osoba može promijeniti nakon isteka godine dana od zadnjeg postupka izbora. Iznimno se može promijeniti unutar toga roka ako osoba:

- promijeni mjesto prebivališta odnosno boravišta
- namjerava izbivati dulje od tri mjeseca iz mjesta prebivališta ili boravišta
- izabrani doktor prestao s radom, promijenio sjedište ordinacije ili prestao biti ugovorni doktor HZZO-a
- izabrani doktor u skrbi ima više osiguranih osoba od propisanog maksimuma
- između osigurane osobe i doktora medicine nastao poremećaj međusobnih odnosa koji onemogućuje daljnje liječenje.

III. PRAVA IZ MIROVINSKOG SUSTAVA

1. Koja su obvezno osigurana prava prema Zakonu o mirovinskom osiguranju?

- 1) pravo na starosnu mirovinu
- 2) pravo na prijevremenu starosnu mirovinu
- 3) pravo na invalidsku mirovinu
- 4) pravo na privremenu invalidsku mirovinu
- 5) pravo na obiteljsku mirovinu
- 6) pravo na najnižu mirovinu
- 7) pravo na osnovnu mirovinu
- 8) pravo na profesionalnu rehabilitaciju
- 9) pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja
- 10) pravo na naknadu putnih troškova u vezi s ostvarivanjem osiguranih prava
- 11) pravo na dodani staž od šest mjeseci po djetetu

2. Kako se ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja?

Prava iz mirovinskog osiguranja ostvaruju se u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (u nastavku: HZMO).

O pravima iz mirovinskog osiguranja rješava se u dva stupnja, odnosno u prvom stupnju rješava područna ustrojstvena jedinica HZMO-a, a u drugom stupnju središnja.

Drugim riječima, ako ste nezadovoljni prvostupanjskim rješenjem, možete izjaviti žalbu središnjoj ustrojstvenoj jedinici HZMO-a, odnosno Središnjoj službi u Zagrebu, A. Mihanovića 3. Osim u slučajevima određenim Zakonom o mirovinskom osiguranju, žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Protiv drugostupanjskog rješenja može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe nadležnom upravnom sudu.

3. Što je mirovina?

Mirovina (starosna, prijevremena starosna, invalidska, privremena invalidska i obiteljska) je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja.

Nacionalna naknada nije mirovina.

4. Što znači obvezno osiguranje?

Pod pojmom osiguranici podrazumijevamo fizičke osobe koje su na osnovi radne aktivnosti obvezno osigurane na mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti. U mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti obvezno su osigurane sve radnoaktivne osobe.

5. Koja je razlika između mirovinskog staža i staža osiguranja te pridodanog staža i dodanog staža?

Mirovinski staž je skupni naziv za razdoblja provedena u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju (staž osiguranja) i razdoblja provedenih izvan osiguranja koja se pod određenim uvjetima priznaju u mirovinski staž (posebni staž).

Staž osiguranja u efektivnom trajanju je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju u stvarnom trajanju.

Staž osiguranja s povećanim trajanjem (tzv. beneficirani staž) je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju koje se računa s povećanim trajanjem. Posebnim propisima su određena radna mjesta i zanimanja na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem i osiguranici - osobe s invaliditetom kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem.

Pridodani staž je razdoblje koje se pridodaje stvarno ostvarenom mirovinskom stažu zajedno s kojim kao ukupni mirovinski staž služi samo za određivanje invalidske ili obiteljske mirovine ako osiguranik na dan nastanka smanjenja, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ili smrti nije navršio 60 godina života, ali ne i za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava.

Dodani staž je razdoblje od šest mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete koje se dodaje stvarno navršenom mirovinskom stažu roditelju – majci ili posvojiteljici (iznimno roditelju – ocu ili posvojitelju) djeteta.

3. Kada osiguranik stječe pravo na starosnu mirovinu?

Pravo na starosnu mirovinu ima osiguranik kada navrši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Iznimno, pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik - žena kada navrši 15 godina mirovinskog staža i:

- u 2020. godini – 62 godine i 6 mjeseci života
- u 2021. godini – 62 godine i 9 mjeseci života
- u 2022. godini – 63 godine života
- u 2023. godini – 63 godine i 3 mjeseca života
- u 2024. godini – 63 godine i 6 mjeseci života

- u 2025. godini – 63 godine i 9 mjeseci života
- u 2026. godini – 64 godine života
- u 2027. godini – 64 godine i 3 mjeseca života
- u 2028. godini – 64 godine i 6 mjeseci života
- u 2029. godini – 64 godine i 9 mjeseci života.

4. Kada osiguranik stječe pravo na prijevremenu starosnu mirovinu?

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ima osiguranik kada navršši 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

Iznimno, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik – žena kada navršši:

- u 2020. godini – 57 godina i 6 mjeseci života i 32 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2021. godini – 57 godina i 9 mjeseci života i 32 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2022. godini – 58 godina života i 33 godine mirovinskog staža
- u 2023. godini – 58 godina i 3 mjeseca života i 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2024. godini – 58 godina i 6 mjeseci života i 33 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2025. godini – 58 godina i 9 mjeseci života i 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2026. godini – 59 godina života i 34 godine mirovinskog staža
- u 2027. godini – 59 godina i 3 mjeseca života i 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2028. godini – 59 godina i 6 mjeseci života i 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2029. godini – 59 godina i 9 mjeseci života i 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža.

Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine određuje se tako da se polazni faktor 1,0 smanjuje za 0,2% svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

5. Kada se može podnijeti zahtjev za priznanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu?

Osiguranik kojemu nije prestalo osiguranje može podnijeti zahtjev za priznanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu najranije jedan mjesec prije prestanka osiguranja uz pružanje dokaza o datumu prestanka osiguranja.

Pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu priznaje se osiguraniku od dana navedenog u zahtjevu, ali najranije od prvog sljedećeg dana nakon prestanka osiguranja.

Kada se pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu ostvaruje na zahtjev osiguranika nakon prestanka osiguranja, a u zahtjevu nije naveden datum od kojega osiguranik traži priznanje prava na mirovinu, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga idućeg dana nakon prestanka osiguranja, ako je zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od prestanka osiguranja. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

6. Kada osiguranik stječe pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika?

Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrší 60 godina života i 41 godinu mirovinskog staža osiguranja u efektivnom trajanju.

Tu mirovinu **ne može steći osiguranik koji je navršio dob propisanu za starosnu mirovinu**, a ni osiguranik koji je navršio životnu dob propisanu za starosnu mirovinu uz sniženje starosne granice.

7. Kada dolazi do tzv. bonifikacije?

Polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguranika, koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu i ima 35 godina mirovinskog staža, utvrđuje se tako da se polazni faktor povećava za 0, 45% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a najviše za pet godina.

Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, utvrđuje se tako da se polazni faktor povećava za 0,15 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu, a najviše za pet godina.

Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za osiguranika koji prvi put stječe mirovinu i koji je navršio 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju prije navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu, utvrđuje se tako da se polazni faktor povećava za 0,15 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, a nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu povećava se za 0,45 % po mjesecu i može iznositi najviše 1,27.

Ponavljamo, pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ne može steći osiguranik koji je navršio dob propisanu za starosnu mirovinu, a ni osiguranik koji je navršio životnu dob propisanu za starosnu mirovinu uz sniženje starosne granice.

8. Kada osiguranik stječe pravo na prijevremenu mirovinu zbog stečaja poslodavca?

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ima osiguranik koji je nakon prestanka osiguranja prouzročeno stečajem, neposredno prije ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na prijevremenu mirovinu proveo u neprekidnom trajanju najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje.

To mu pravo pripada najranije s danom ispunjenja uvjeta, a osiguranik se s tim danom, odnosno najkasnije s prvim idućim danom po ispunjenju uvjeta mora i odjaviti iz evidencije nadležne službe za zapošljavanje.

Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca određuje se uz primjenu polaznog faktora 1,0.

9. Što može osiguranik učiniti kako bi se osigurao da HZMO ima potpune podatke za izračun mirovine?

Osiguranik može dvanaest mjeseci prije podnošenja zahtjeva obavijestiti Zavod o svojoj namjeri za podnošenje zahtjeva za priznanje prava na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu u svrhu kompletiranja i kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći, odnosno osnovici. Obavijest osiguranika ne smatra se zahtjevom za priznanje prava na mirovinu.

10. Tko ima pravo na invalidsku mirovinu?

Pravo na invalidsku mirovinu ima osiguranik na temelju djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao zbog bolesti ili ozljede izvan rada prije navršenih 65 godina života i ako mu navršeni mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka.

Ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti osiguranika nastao zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pravo na invalidsku mirovinu osiguranik stječe bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Radni vijek označava broj punih godina od dana kada je osiguranik navršio 20 godina života do dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Osiguraniku koji je nakon navršene 20. godine života završio preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij (viša stručna sprema stečena prema ranijim propisima) radni vijek računa se od navršene 23. godine života, a osiguraniku koji je završio preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij

ili specijalistički diplomski stručni studij (visoka stručna sprema stečena prema prijašnjim propisima) – od navršene 26. godine života.

11. Što znači prevođenje invalidske mirovine u starosnu?

Korisniku prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti zbog bolesti prevodi se to pravo u istoj svoti, prvog dana mjeseca nakon mjeseca u kojem je korisnik navršio starosnu dob za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, po službenoj dužnosti, na starosnu mirovinu.

Dakle, ne dolazi do preračunavanja, nego se zapravo samo radi o promjeni naziva mirovine. Iznimno, ne prevode se invalidske mirovine korisnika ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima.

12. Što je privremena invalidska mirovina?

Invalid rada koji se profesionalnom rehabilitacijom osposobio za druge poslove, a nakon završene rehabilitacije je dugotrajno ostao nezaposlen, ako mu nije osiguran odgovarajući posao za koji se rehabilitacijom osposobio, ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu pod uvjetima da je:

- u neprekidnom trajanju od najmanje pet godina nakon završetka rehabilitacije bio nezaposlen
- i da je nezaposlenost trajala do navršene 58. godine života.

Invalid rada koji je završio profesionalnu rehabilitaciju i koji je nakon završene rehabilitacije nastavio raditi pa naknadno ostao nezaposlen ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu ako je na poziv nadležne službe za zapošljavanje bez odgađanja prihvatio ponudu o radu, odnosno ako nije odbio ponuđeni posao.

Razdoblje povremenog rada u ukupnom trajanju od šest mjeseci ne smatra se prekidom nezaposlenosti.

13. Kada osoba gubi pravo na profesionalnu rehabilitaciju?

Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju gubi to pravo ako se njime ne koristi u određenom roku, a nije u tome spriječen razlozima koji su protiv njegove volje, i to:

- ako ne stupi na profesionalnu rehabilitaciju u roku od mjesec dana od dana upućivanja na profesionalnu rehabilitaciju
- ako tijekom trajanja profesionalne rehabilitacije bez opravdanog razloga prekine započetu profesionalnu rehabilitaciju ili ako ne obavlja dužnosti u vezi s profesionalnom rehabilitacijom.

14. Tko ima pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja prema Zakonu o mirovinskom osiguranju?

Pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja stječe osiguranik kod kojega tjelesno oštećenje od najmanje 30% nastane kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

Ako osiguranik za isti slučaj tjelesnog oštećenja stekne pravo na naknadu i prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i pravo na naknadu prema drugim propisima, može koristiti samo jedno od tih prava, prema vlastitom izboru.

Naknada zbog tjelesnog oštećenja se određuje ovisno o postotku tjelesnog oštećenja u odgovarajućem postotku od osnovice i iznosi:

Zbog tjelesnog oštećenja od	Stupanj	Naknada iznosi u postotku od osnovice
100%	1	40%
90%	2	36%
80%	3	32%
70%	4	28%
60%	5	24%
50%	6	20%
40%	7	16%
30%	8	12%

Osnovica za određivanje novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja koje je nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti usklađuje se na isti način kao mirovine počevši od 1. siječnja 2019. općim aktom HZMO-a, te od 1. srpnja 2022. iznosi 1.778,45 kn, odnosno 236,04 EUR.

Prema tome, trenutno najmanja naknada 12% od osnovice za tjelesno oštećenje od 30% (8. stupanj oštećenja) iznosi 213,41 kn ili 28,32 EUR, a najviša 40% od osnovice za tjelesno oštećenje od 100% (1. stupanj oštećenja) iznosi 711,38 kn ili 94,41 EUR.

Vrsta tjelesnih oštećenja i postoci tih oštećenja, na temelju kojih se stječe pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja, utvrđeni su Uredbom o metodologijama vještačenja (Narodne novine, broj 67/17 i 56/18), kojom je propisan postupak i način vještačenja te Lista oštećenja organizma.

Osiguranik ima pravo na naknadu od dana nastanka tjelesnog oštećenja ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana nastanka tjelesnog oštećenja. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenog roka, osiguranik ima pravo na naknadu od prvoga dana idućega mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

15. Koji uvjeti moraju biti ispunjeni na strani umrlog osiguranika da bi članovi obitelji mogli ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu?

Članovi obitelji umrlog osiguranika imaju pravo na obiteljsku mirovinu:

- ako je osiguranik navršio najmanje pet godina staža osiguranja ili najmanje 10 godina mirovinskog staža ili
- ako je osiguranik ispunjavao uvjete dužine mirovinskog staža za stjecanje prava na invalidsku mirovinu ili
- ako je osiguranik bio korisnik starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine ili invalidske mirovine ili
- ako je osiguranik bio korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju.

Ako je smrt osiguranika ili osigurane osobe nastala zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, članovi obitelji imaju pravo na obiteljsku mirovinu bez obzira na dužinu mirovinskog staža osiguranika.

16. Tko ne može ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu?

Pravo na obiteljsku mirovinu ne može ostvariti član obitelji koji je namjerno uzrokovao smrt osiguranika ili korisnika mirovine i za takvo kazneno djelo je osuđen pravomoćnom presudom na kaznu zatvora.

Član obitelji umrlog osiguranika, osigurane osobe ili korisnika mirovine, koji se namjerno onesposobio za rad radi ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu, ne može po toj osnovi steći pravo na obiteljsku mirovinu.

17. Kada udovica ima pravo na obiteljsku mirovinu?

Udovica/udovac ima pravo na obiteljsku mirovinu:

- ako je do smrti bračnog druga, po kojemu joj to pravo pripada, navršila 50 godina života ili
- ako je mlađa od 50 godina života i ako je do smrti bračnog druga nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti ili je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao u roku od jedne godine nakon smrti bračnog druga ili
- ako je nakon smrti bračnog druga ostalo jedno ili više djece koja imaju pravo na obiteljsku mirovinu po ocu, a udovica obavlja roditeljske dužnosti prema toj djeci
 - ako tijekom toga kod udovice nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti zadržava pravo na obiteljsku mirovinu dok postoji takva nesposobnost
 - udovica koja je tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu navršila 50 godina života, zadržava pravo na obiteljsku mirovinu trajno
 - ako joj pravo prestane prije navršene 50. godine života, ali nakon navršene 45. godine, može pravo ponovno ostvariti kada navrši 50 godina života

Udovica/udovac koja do smrti bračnog druga nije navršila 50, ali je imala navršenih 45 godina života, ima pravo na obiteljsku mirovinu kada navrši 50 godina života.

Udovica/udovac koja je do smrti bračnog druga ili prestanka prava na obiteljsku mirovinu navršila 45 godina života, stječe pravo na obiteljsku mirovinu i prije navršenih 50 godina života ako kod nje nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti.

Udovica ima pravo na obiteljsku mirovinu i kada je dijete osiguranika rođeno nakon njegove smrti i to joj pravo pripada od dana smrti osiguranika.

18. Tko ima pravo na dio obiteljske mirovine?

Udovica, odnosno udovac koji je korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine i ispunjava uvjete za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ili drugom posebnom propisu može koristiti i dio obiteljske mirovine.

Korisniku se dio obiteljske mirovine uz starosnu, prijevremenu starosnu ili invalidsku mirovinu može isplaćivati pod sljedećim uvjetima:

- ako je jedini korisnik obiteljske mirovine
- ako je navršio 65 godina života i
- ako mu ukupna svota mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj ne prelazi iznos od 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

Dio obiteljske mirovine određuje se u iznosu od 27 % od pripadajuće svote obiteljske mirovine određene za jednog člana obitelji (77%).

Ako je dio obiteljske mirovine niži od iznosa tri aktualne vrijednosti mirovine, isplaćivat će se iznos od tri aktualne vrijednosti mirovine, ali ne više od 50 % pripadajuće svote obiteljske mirovine.

Ako zbrojene mirovine iznose više od 80 aktualnih vrijednosti mirovine, dio obiteljske mirovine isplaćivat će se u visini razlike do 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

Iznimno, kada je preostalim članovima obitelji umrlog osiguranika obiteljska mirovina priznata zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad, ili djetetu sa statusom osobe s invaliditetom, korisnik može ostvariti pravo na dio obiteljske mirovine ako ispunjava uvjete i ako nema drugih članova obitelji koji pravo na obiteljsku mirovinu koriste po drugim osnovama.

Primjer:

Mirovina Ane Horvat	= 5.600,00 kn
Mirovina njezinog preminulog bračnog druga Ivana Horvata (danas, nakon svih usklađenja)	= 4.500,00 kn
Obiteljska mirovina	= 77% od 4.500,00 kn = 3.465,00 kn
Dio obiteljske mirovine	= 27% od 3.465,00 kn = 935,55 kn
$5.600,00 + 935,55 \text{ kn} = 6.535,55 \text{ kn}$	> <i>CENZUS (trenutno) 6.212,00 kn</i>

Dakle, uz 5.600,00 kuna (743,24 €) vlastite mirovine, A. H. ima pravo samo na još 612,00 kn (81,22 €) na ime dijela obiteljske mirovine.

19. Otkad pripada pravo te kada podnijeti zahtjev za dio obiteljske mirovine?

Korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine ima pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta za stjecanje toga prava.

Korisniku obiteljske mirovine koji nije ostvario pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine odredit će se nakon stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

Iznimno, korisniku starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine, koji je jedini korisnik obiteljske mirovine i koji zahtjev za isplatu dijela obiteljske mirovine podnese najkasnije do 31. prosinca 2023., dio obiteljske mirovine pripada od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za 12 mjeseci unatrag, a najranije od 1. siječnja 2023.

Onima kojima nije već prije priznato pravo na starosnu, prijevremenu starosnu ili invalidsku mirovinu, ili obiteljsku mirovinu, odnosno nije već prije utvrđena njihova visina, zahtjev mora podnijeti najkasnije do 30. lipnja 2023. kako bi mu se pravo priznalo od 1. siječnja 2023. godine. U protivnom će imati pravo na isplatu dijela mirovine od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon ispunjenja uvjeta za stjecanje prava i za šest mjeseci unatrag.

20. Što je najniža mirovina?

Najniža mirovina je najniže novčano primanje iz mirovinskog osiguranja koje se određuje na temelju mirovinskog staža osiguranika i aktualne vrijednosti mirovine.

Najniža mirovina odredit će se osiguraniku koji ostvaruje mirovinu samo prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, te bi nakon određivanja mirovine po tom Zakonu imao manju mirovinu od najniže. Na primjer, ako umirovljenik ima 15 godina staža to se množi s vrijednošću AVM (aktualne vrijednosti mirovine), koja se mijenja dva puta godišnje sukladno postotku usklađivanja, a to trenutno iznosi 77,65, pa prema tome najniža mirovina iznosi u prosincu 2022. godine – 1.164,75 kuna.

21. Što se događa s mirovinom ako se korisnik zaposli?

Korisnici mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju koji žele nastaviti primati mirovinu mogu raditi do polovice punog radnog vremena (do 20 sati tjedno). To se odnosi na korisnike starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremene starosne mirovine i obiteljske mirovine koji se tijekom korištenja prava na mirovinu zaposle do polovice punog radnog vremena.

Oni naravno mogu raditi i duže od polovice radnog vremena, ali im se u tom slučaju mirovina obustavlja.

22. Kome se mirovina ne obustavlja?

Mirovina se ne obustavlja sljedećim korisnicima:

1. korisniku starosne mirovine

koji je ostvario starosnu mirovinu prema čl. 33. i 180. ZOMO-a i nastavio raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu

koji je ostvario starosnu mirovinu prema čl. 33. i 180. ZOMO-a i korisniku starosne mirovine koji je tu mirovinu ostvario do stupanja na snagu ZOMO-a, koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

korisniku koji je ostvario starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema članku 35. ZOMO-a i nastavio raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu

korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

2. korisniku prijevremene starosne mirovine koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

3. korisniku obiteljske mirovine koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

4. korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad (ostvarene prema prijašnjim propisima)

5. korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti

6. korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drugačiji način, odnosno kojima je izričito propisano da se ne obustavlja isplata mirovine

7. korisniku koji ostvaruje drugi dohodak, odnosno obavlja drugu djelatnost (npr. primici prema ugovoru o djelu, primici za rad u skupštinama i nadzornim odborima, sudskog tumača, konzultanta i slično).

23. Što je usklađivanje mirovina?

Mirovine se usklađuju od 1. siječnja i od 1. srpnja svake kalendarske godine prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovine utvrđene prema članku 88. ovoga Zakona.

24. Što je nacionalna naknada?

Nacionalna naknada je novčano primanje za starije osobe hrvatske državljanke s prebivalištem na području RH koje je uvedeno Zakonom o nacionalnoj naknadi za starije osobe koji je stupio na snagu 1.1.2021. godine. Nacionalna naknada nije mirovina.

Pravo na nacionalnu naknadu za starije osobe može ostvariti hrvatski državljanin koji je navršio 65 godina života s prebivalištem na području Republike Hrvatske u

neprekidnom trajanju od 20 godina neposredno prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava.

Dodatna novčana sredstva koja se iz proračuna gradova isplaćuju socijalno ugroženim starijim osobama

	1. Redovite mjesečne novčane naknade umirovljenicima s mirovinama nižim od određenih cenzusa	2. Troškovi stanovanja (struja, voda, grijanje)	3. Doplatak za pomoć i njegu starijim osobama koje su ostvarile status invalida
1. GRAD ZAGREB	<p>- ukupni prihod jednak ili manji od 1.700,00 kn mjesečno,</p> <p>- državljani su Republike Hrvatske</p> <p>- s prebivalištem u Gradu Zagrebu u neprekidnom trajanju od pet godina => ovisno o kategoriji: 400/300/200 kuna mjesečno</p> <p>+ pravo na novčanu naknadu za plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja (70 kuna mjesečno)</p> <p>-odnosi se i na korisnike prava na nacionalnu naknadu</p>	<p>- kućanstvu, korisniku zajamčene minimalne naknade, u visini do 30 % iznosa zajamčene minimalne naknade;</p> <p>- samcu, korisniku zajamčene minimalne naknade, u visini do 40 % iznosa zajamčene minimalne naknade</p> <p>- obuhvaćaju: najamninu, komunalnu naknadu, troškove grijanja, vodne usluge, troškove koji su nastali zbog radova na povećanju energetske učinkovitosti zgrade i troškove odvoza komunalnog otpada (grad izravno plati račun/visinu najma na račun najmodavca)</p>	- 200 kuna mjesečno
2. KOPRIVNICA	/	<p>Kriteriji:</p> <p>1. Korisnici prava na zajamčenu minimalnu naknadu</p> <p>2. Prihodi:</p> <p>a) samac – 1.200,00 kn mjesečno</p> <p>b) dvočlano kućanstvo – 1.700,00 kn mjesečno</p> <p>c) tročlano kućanstvo – 2.500,00 kn ukupno mjesečno</p>	/

		<p>d) četveročlano kućanstvo – 3.000,00 kn ukupno mjesečno - za svakog daljnjeg člana cenzus se povećava za 500,00 kn.</p> <p>Za sljedeća kućanstva cenzus se povećava za 100%:</p> <p>a) za člana obitelji smrtno stradalog, zatočenog i nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata</p> <p>b) za samca i kućanstva hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata</p> <p>c) za samca i kućanstva civilnog invalida iz Domovinskog rata</p> <p>d) za člana obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu</p> <p>e) za jednoroditeljske obitelji</p> <p>f) za samca i kućanstva žrtve obiteljskog nasilja.</p> <p>Iznos pomoći ovisi o broju članova kućanstva.</p>	
3. GOSPIĆ	/	<p>Ostvaruju korisnici zajamčene minimalne naknade određeni Zakonom.</p> <p>Priznaje se u visini od 30 % iznosa zajamčene minimalne naknade samcu, odnosno kućanstvu.</p> <p>Ako su troškovi stanovanja manji od 30 % iznosa zajamčene minimalne naknade, naknada za troškove stanovanja priznaje se u iznosu stvarnih troškova stanovanja.</p>	/

4. POŽEGA	<p>Umirovljenicima s prosječnim mjesečnim primanjima u kućanstvu do 1.400,00 kn isplaćujemo dodatak na mirovinu.</p> <p>Visina novčane pomoći određuje se umirovljenicima kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -za iznos primanja/mirovine do 750,00 kuna, visina novčane pomoći je 350,00 kuna, - za 751,00-950,00 kuna iznosi 300,00 kuna, - za 951,00-1.200,00 kuna iznosi 250,00 kuna, - za 1.201,00-1.400,00 kuna iznosi 200,00 kuna. 	/	/
5. ŠIBENIK	<p><u>1) Povremene jednokratne novčane pomoći</u> Prihodovni cenzusi su: 1.500,00 kuna samac, 2.000,00 kuna dvočlano kućanstvo i nadalje uvećano za 500,00 kuna za svaku sljedeću osobu. Iznosi ovise o visini utvrđene potrebe.</p> <p><u>2) Pomoć za podmirenje troškova slobodno ugovorene najamnine</u> Osobe s prebivalištem na području Grada Šibenika a koje stanuju u statusu podstanara sa slobodno ugovorenom najamninom mogu ostvariti ovo pravo ukoliko nemaju dovoljno sredstava za podmirenje troškova stanovanja i druge osnovne životne potrebe. Iznosi pomoći su: za samca 300,00 kuna, za dvočlano kućanstvo 400,00 kuna, za tročlano kućanstvo 600,00 kuna.</p>	Osobe s prebivalištem na području grada Šibenika mogu ostvariti naknadu za troškove stanovanja sukladno čl. 41. i 42. Zakona o socijalnoj skrbi. Naknadu za troškove stanovanja ostvaruju svi korisnici zajamčene minimalne naknade Centra za socijalnu skrb (Hrvatski zavod za socijalni rad).	/
6. VUKOVAR	/	Priznaju se korisnicima zajamčene minimalne, i to do iznosa polovice iznosa zajamčene minimalne	/

		naknade (bez obzira na njihovu dob, pa tako i starijim osobama).	
7. PULA	<p>Umirovljenicima s nižim prihodima koji imaju prebivalište na području Grada Pule minimalno posljednjih pet godina. Pomoć se isplaćuje svaka tri mjeseca u iznosu od 400,00, 500,00 ili 600,00 kn, ovisno o visini mjesečnog prihoda; umirovljenicima samcima s prihodom do 2.100,00 kn, odnosno jednom umirovljeniku u obitelji čiji prihod po članu obitelji iznosi do 1.850,00 kn.</p>	<p>Naknada se realizira u mjesečnom iznosu od 400,00 do 600,00 kn, ovisno o broju članova kućanstva korisnika, a utvrđeni iznos uvećava se za 250,00 kn korisnicima koji najam stana plaćaju u iznosu većem od 900,00 kn mjesečno.</p> <p>Za građane koji ne ispunjavaju kriterije za ostvarivanje prava na mjesečnu naknadu za troškove stanovanja a koji ne mogu pridonijeti sprečavanju, otklanjanju ili ublažavanju vlastite socijalne ugroženosti, Grad Pula je, kroz socijalni program, osigurao pravo na jednokratnu naknadu za troškove stanovanja u iznosu do 1.000,00 kn u jednoj kalendarskoj godini.</p>	/
8. DUBROVNIK	<p>Korisnici: Umirovljenici čiji je jedini prihod -mirovina do 1.800,00 kn, -umirovljenici čiji je jedini prihod mirovina od 1.801,00 do 2.200,00 kn i - umirovljenici čiji je jedini prihod mirovina od 2.201,00 do 2.500,00 kn</p> <p>Umirovljenici koji se uzdržavaju samo od mirovine čiji iznos nije dostatan za zadovoljenje osnovnih životnih potreba ostvaruju pravo na mjesečni novčani dodatak u iznosu od 200,00 kn. Cenzus za ostvarivanje mjesečnog dodatka iznosi 1.800,00 kn mirovine sa svim</p>	/	/

	<p>dodatcima i drugom vrstom prihoda.</p> <p>Umirovljenici čija mirovina sa svim dodatcima ne prelazi iznos od 1.800,00 kn, a čije su socijalne prilike posebno otegotne ostvaruju uvećani mjesečni dodatak od 500,00 kn i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umirovljenici koji od vlastite mirovine sami uzdržavaju jednog ili više članova obitelji, - umirovljenici koji sami od vlastite mirovine podmiruju troškove najma stana te - umirovljenici koji ostvaruju pravo na doplatak za pomoć i njegu temeljem uvjeta prihoda sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi. <p>Umirovljenicima koji se uzdržavaju samo od mirovine koja sa svim dodatcima iznosi</p> <ul style="list-style-type: none"> - od 1.801,00 kn do 2.000,00 kn isplatit će se dva puta godišnje iznos od 400,00 kn, - a umirovljenicima koji se uzdržavaju samo od mirovine koja sa svim dodatcima iznosi od 2.001,00 kn do 2.200,00 kn isplatit će se dva puta godišnje iznos od 300,00 kn. - Umirovljenicima koji se uzdržavaju samo od mirovine koja sa svim dodatcima iznosi od 2.201,00 do 2.500,00 kn isplatit će se dva puta godišnje iznos od 200,00 kn. <p>Osobe starije od 65 godina koje nemaju vlastitu mirovinu ili drugu vrstu primanja ostvarivat</p>		
--	--	--	--

	će novčanu pomoć u mjesečnom iznosu od 300,00 kuna.		
--	---	--	--

	4. Dodatni doplatk starijim osobama koje su korisnici invalidnine	5. Božićnice	6. Uskrsnice
1. GRAD ZAGREB	200 kuna mjesečno	Da, na temelju odluke gradonačelnika ovisno o proračunskim sredstvima: - korisnicima novčane naknade umirovljenicima i novčane naknade korisnicima prava na nacionalnu naknadu za starije osobe Za 2022.g.: 200 kuna	Da, na temelju odluke gradonačelnika ovisno o proračunskim sredstvima. - korisnicima novčane naknade umirovljenicima i novčane naknade korisnicima prava na nacionalnu naknadu za starije osobe Za 2022.g.: 200 kuna
2. KOPRIVNICA	/	Da, u iznosu od 200,00 kn isplaćuju se svim korisnicima osobne invalidnine i umirovljenicima čija mirovina ne prelazi 2.300,00 kn. Za 2023. godinu planirano je povećanje cenzusa na 2.500,00 kn.	Da, u iznosu od 200,00 kn isplaćuju se svim korisnicima osobne invalidnine i umirovljenicima čija mirovina ne prelazi 2.300,00 kn. Za 2023. godinu planirano je povećanje cenzusa na 2.500,00 kn.
3. GOSPIĆ	/	Da, od 2017. godine Grad Gospić isplaćuje božićnice građanima i to u 9 kategorija: 1. umirovljenici s ukupnim mirovinskim primanjima (tuzemnim i inozemnim) u iznosu do 2.500,00 kn/331,81 EUR, 2. osobe iznad 65 godina koje nemaju primanja, 3. osobe koje se nalaze u evidenciji nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda Gospić,	2020. godine Grad Gospić je isplaćivao uskrsnice istim kategorijama građana kao kod Božićnica.

		<p>4. radno nesposobne osobe čija je nesposobnost za rad utvrđena prema posebnim propisima,</p> <p>5. osobe koje nisu evidentirane kao nezaposlene osobe i kojima nedostaje najviše pet godina života do stjecanja prava na starosnu mirovinu koja se ostvaruje sukladno propisima iz mirovinskog osiguranja,</p> <p>6. osobe koje su ostvarile pravo na novčanu naknadu za nezaposlene hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji,</p> <p>7. osobe starije od 18 godina koje su ostvarile pravo na obiteljsku mirovinu,</p> <p>8. osobe kojima je odobrena naknada za osobne potrebe korisnika smještaja temeljem Zakona o socijalnoj skrbi, a koje su smještene u Domu za starije i nemoćne osobe Ličko-senjske županije, na adresi Vrtlarska ulica 36/38 u Gospiću,</p> <p>9. punoljetne osobe s invaliditetom</p>	
4. POŽEGA	/	Da, za umirovljenike s mirovinom do 1.500,00 kn isplaćujemo 300,00 kn božićnice.	Da, za umirovljenike s mirovinom do 1.500,00 kn isplaćujemo 300,00 kn uskrsnice.
5. ŠIBENIK	/	/	/
6. VUKOVAR	/	Da, u iznosu od 200,00 HRK uz uvjet da im mirovinska primanja	/

		ne prelaze iznos od 2.500,00 HRK	
7. PULA	/	Umirovljenicima Grada, koji ispunjavaju uvjete za tromjesečnu novčanu pomoć, godinama se osigurava i božićnica u vidu poklon bona, aktualno u vrijednosti od 350 kn, a u prosincu 2022. godine, zbog rastućih cijena energenata, i općenito životnih troškova, Grad Pula je dodatno, jednokratno, isplatio 500,00 kn.	Umirovljenici Grada koji ispunjavaju uvjete za tromjesečnu novčanu pomoć, u vrijeme uskršnjih blagdana, ostvaruju pravo na poklon bon u vrijednosti od 350,00 kn (uskrsnica).
8. DUBROVNIK	/	/	/

	7. Sufinanciranje javnog gradskog prijevoza	8. Usluga pomoći u kući	9. Javna kuhinja
1. GRAD ZAGREB	Pravo na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a, ako to pravo ne ostvaruju po drugoj osnovi, imaju: a) umirovljenici čiji su ukupni prihodi jednaki ili manji od 3.200,00 kuna mjesečno; b) korisnici zajamčene minimalne naknade potpuno nesposobni za rad (svi korisnici zajamčene minimalne naknade bez obzira na godine života) c) osobe kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja (bez obzira na godine života),	Može osoba kojoj je zbog tjelesnoga, mentalnoga, intelektualnoga ili osjetilnog oštećenja ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju ili starosti prijeko potrebna pomoć druge osobe i osobi kojoj je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna pomoć druge osobe, ako: - nema mogućnosti da joj pomoć osiguraju roditelj, bračni drug i djeca; - nema sklopljen ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju; - nije otuđila nekretnine ili pokretnine veće vrijednosti u posljednjih godinu dana od dana podnošenja zahtjeva za priznanje prava na pomoć u kući;	Da, pravo na prehranu u pučkoj kuhinji mogu ostvariti: - korisnici zajamčene minimalne naknade; - radno sposoban samac i obitelj u kojoj je jednom članu obitelji račun blokiran sukladno propisima o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, a kojima mjesečni prihod po članu kućanstva ne prelazi 100 % od osnovice za izračun zajamčene minimalne naknade iz Zakona o socijalnoj skrbi; - starija osoba i osoba potpuno nesposobna za rad čiji je račun blokiran sukladno propisima o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, a kojoj mjesečni prihod ne prelazi 130 % od osnovice za izračun zajamčene minimalne naknade iz Zakona o socijalnoj skrbi; - korisnici novčane naknade za nezaposlene hrvatske branitelje

	<p>c) osobe starije od 65 godina života, koje nisu korisnici mirovine, a čiji su ukupni prihodi jednaki ili manji od 3.200,00 kuna mjesečno.</p>	<p>- je prihod samca ili prihod po članu kućanstva u rasponu od 1.500,00 do 2.400,00 kn;</p> <p>- pravo na pomoć u kući ne ostvaruje na temelju rješenja Centra za socijalnu skrb;</p> <p>- nije korisnik prava na doplatak za pomoć i njegu (iznimno za pojedinu potrebu).</p> <p>Najviše 30 sati mjesečno.</p> <p>Na temelju rješenja pruža 10 domova za starije osobe u nadležnosti Grada Zagreba (Centar, Dubrava, Ksaver, Maksimir, Medveščak, Peščenica, Sveta Ana, Sveti Josip, Trešnjevka i Trnje).</p> <p>Ako prihod prelazi cenzus – usluga gerontodomačice u okviru programa Gerontoloških centara Grada Zagreba (centri su organizirani u svim navedenim domovima osim Ksavera).</p> <p>Usluga pomoći u kući ostvarena temeljem rješenja i Programa podrške u lokalnoj zajednici – Gerontoloških centara Grada Zagreba, za korisnika je u cijelosti besplatna.</p>	<p>iz Domovinskog rata ostvarene sukladno zakonu kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.</p> <p>Iznimno, osobe na temelju dopisa nadležnog tijela (Centar za socijalnu skrb, odnosno sada Hrvatski zavod za socijalni rad).</p>
<p>2. KOPRIVNICA</p>	<p>Da, financira gradski prijevoz prilagođenim vozilom za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobe s invaliditetom utvrđenim u visini 80% i više, - osobe otežanog kretanja uslijed trenutno narušenog zdravlja i - onkološke bolesnike. 	<p>Može se ostvariti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u visini 100% troškova ako prihod po članu kućanstva ne prelazi 2.600,00 kn mjesečno, a - u visini 50% troškova ukoliko prihod po članu kućanstva iznosi više od 2.600,00 kn, a manje od 3.900,00 kn mjesečno. <p>Usluge pruža udruga Klub za starije osobe „Mariška“ Koprivnica.</p>	<p>Kriteriji za ostvarivanje prava na podmirenje troškova pomoć u prehrani:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u visini 100% troškova: 1. Korisnici prava na zajamčenu minimalnu naknadu 2. Prihodi: <ul style="list-style-type: none"> a) samac – 1.200,00 kn mjesečno b) dvočlano kućanstvo – 1.700,00 kn mjesečno c) tročlano kućanstvo – 2.500,00 kn ukupno mjesečno d) četveročlano kućanstvo – 3.000,00 kn ukupno mjesečno

			<p>- za svakog daljnjeg člana cenzus se povećava za 500,00 kn.</p> <p>Za sljedeća kućanstva cenzus se povećava za 100%:</p> <p>g) za člana obitelji smrtno stradalog, zatočenog i nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata</p> <p>h) za samca i kućanstva hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata</p> <p>i) za samca i kućanstva civilnog invalida iz Domovinskog rata</p> <p>j) za člana obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu</p> <p>k) za jednoroditeljske obitelji</p> <p>l) za samca i kućanstva žrtve obiteljskog nasilja.</p> <p>-u visini 50% troškova može se ostvariti ukoliko je cenzus veći za 50% od navedenog osnovnog cenzusa.</p>
3. GOSPIĆ	/	<p>Grad Gospić je do sada proveo dva projekta „Zaželi – Program zapošljavanje žena“ Fazu I u kojoj je bilo zaposleno 30 radnica koje su pružale uslugu potpore i podrške 180 starijih osoba i osoba u nepovoljnom položaju, te Fazu II koja je još u tijeku, u kojoj je bilo zaposleno 37 radnica s područja Grada Gospića i Općine Lovinac koje su pružale uslugu potpore i podrške 222 starijih osoba i osoba u nepovoljnom položaju.</p>	/
4. POŽEGA	<p>Pravo na podmirenje troškova javnog prijevoza mogu ostvariti umirovljenici i osobe starije od šezdeset pet godina, bez obzira na prihod u kućanstvu.</p>	<p>Ne (samo preko EU fondova).</p>	<p>Grad nema pučku kuhinju, godišnje iz proračuna izdvaja 200.000,00 kn za Caritasovu kuhinju.</p>
5. ŠIBENIK	<p>- Umirovljenici stariji od 65 i s mirovinom manjom od 2.904,33 kn,</p>	<p>Pružaju Centar za pružanje usluga u zajednici Grada Šibenika temeljem: prava na usluge prema kriterijima Zakona o</p>	<p>Grad sufinancira pučku kuhinju koja je organizirana pri Caritasu Šibenske biskupije. Kriterije za korištenje pučke kuhinje utvrđuje Caritas.</p>

	<p>- umirovljenici korisnici zajamčene minimalne naknade, -100% invalidi, => plaćaju mjesečni pokaz 1 euro.</p> <p>Umirovljenici s prihodom većim od navedenog plaćaju 10 eura mjesečno mjesečni pokaz.</p>	<p>socijalnoj skrbi, koje se utvrđuje u upravnom postupku Centra za socijalnu skrb Šibenik (Hrvatski zavod za socijalni rad) i ugovornog odnosa s korisnikom (ako ne ispunjava uvjete za ostvarivanje prava prema Zakonu o socijalnoj skrbi), koji plaća usluge na tržišnoj osnovi (izbor vrste, opsega i učestalosti pružanja usluge). Grad je partner u europskom projektu „Zaželi“ s udrugom Svjetlost koja pruža usluge pomoći u kući za starije osobe.</p>	
6. VUKOVAR	<p>Da, uz uvjet da su navršili 65 godina, bez obzira na imovinski cenzus.</p>	<p>Da, Grad Vukovar financira projekt Udruge „Bosino Vukovar“ koja pruža uslugu.</p>	<p>Da, radno nesposobni korisnici prava na zajamčenu minimalnu naknadu (bez obzira na dob, pa tako i starije osobe).</p>
7. PULA	<p>- Temeljem Zaključka Gradonačelnika Grada Pule umirovljenici, i oni koji to nisu a stariji su od 65 godina, imaju pravo na povlašteni javni gradski prijevoz (godišnju kartu) uz participaciju u troškovima prijevoza od 0,00 do 400,00 kn, ovisno o visini osobnih mjesečnih primanja.</p> <p>- Odlukom o socijalnoj skrbi Grada Pule, pravo na besplatan javni gradski prijevoz ostvaruju darivatelji krvi koji su krv dali preko 75 puta odnosno darivateljice krvi koje su krv dale više od 50 puta.</p> <p>-Odlukom o socijalnoj skrbi Grada Pule pravo na a 80%-tnu subvenciju cijene mjesečne vozne karte u javnom gradskom</p>	<p>Osoba koja se zbog starosti, invaliditeta, težih trajnih promjena u zdravstvenom stanju, ili težih privremenih promjena u zdravstvenom stanju dok ta privremena promjena traje, ne može sama, u svom stambenom prostoru, brinuti o zadovoljavanju osnovnih životnih potreba, niti su joj zadovoljavanje istih, iz materijalnih ili zdravstvenih razloga, u mogućnosti osigurati zakonski ili ugovorni obveznici, te joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe pod uvjetom da kumulativno ispunjava i ostale uvjete:</p> <p>- da ima prebivalište, odnosno stalni boravak na području Grada Pule najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva za ostvarenje prava,</p> <p>- ako to pravo ne može ostvariti na teret Republike Hrvatske te drugih pravnih ili fizičkih osoba,</p>	<p>Jedan topli obrok dnevno za stotinjak pokretnih sugrađana, nižeg materijalnog/zdravstvenog statusa, koji si to nisu u mogućnosti sami osigurati niti su im isti u mogućnosti osigurati zakonski /ugovorni obveznici. Pravo na ovu uslugu utvrđuje Odsjek za socijalnu skrb i zdravstvo, dok su aktivnosti koje su nužne za realizaciju ovog programa povjerene Gradskom društvu Crvenog križa Pula.</p>

	<p>prijevozu, mogu ostvariti udomitelji kao i djece i odraslih osoba i osoba smještena u udomiteljsku obitelj te osobe s invaliditetom (koja je slijepa, s pratiocem, koja se kreće uz pomoć invalidskih kolica, s pratiocem, s najmanje 80% tjelesnog oštećenja donjih ekstremiteta, s pratiocem, s umjerenom ili težom mentalnom retardacijom, s pratiocem, sa 60% i više tjelesnog oštećenja donjih ekstremiteta, odnosno s ortopedskim pomagalom za donje ekstremitete, gluha osoba).</p>	<p>- da nema u vlasništvu ili suvlasništvu kuću ili stan koji joj ne služi za podmirenje osnovnih stambenih potreba, poslovni prostor ili kuću za odmor,</p> <p>- da u razdoblju od tri godine prije podnošenja zahtjeva nije prodala, darovala ili na drugi način otuđila nekretninu,</p> <p>- da nema sklopljen ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju,</p> <p>- da prosječni mjesečni prihod samca nije veći od 2.000,00 kn odnosno da prosječni mjesečni prihod po članu kućanstva nije veći od 1.750,00 kn.</p> <p>2 su oblika skrbi:</p> <p>- dostava jednog gotovog obroka dnevno u stambeni prostor korisnika,</p> <p>- aktivnosti održavanja osobne higijene i higijene životnog prostora, obavljanje kućanskih poslova i sl.</p> <p>Pružatelji:</p> <p>- Dom za starije osobe Alfredo Štiglić</p> <p>- program «usluge pomoći i njege u kući» koju sprovode volonteri Sindikata umirovljenika Podružnica Pula</p>	
8. DUBROVNIK	/	/	/

	10. Organizirana dostava toplih obroka na kućnu adresu	11. Pomoć u obiteljskim paketima	12. Džeparac za korisnike domova umirovljenika
1. GRAD ZAGREB	Da, usluga pomoći u kući obuhvaća i dostavu toplih obroka na kućnu	Ostvaruje: - obitelj ili skrbnik troje i više maloljetne djece ako	Mogu ostvariti: korisnici stalnog ili privremenog smještaja u domu za starije osobe na području Grada

	<p>adresu na jednak način.</p>	<p>su korisnici zajamčene minimalne naknade;</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoroditeljska obitelj s jednim ili više maloljetne djece, ako je korisnik zajamčene minimalne naknade; - obitelj hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ako redoviti ukupni mjesečni prihodi hrvatskog branitelja i članova njegova kućanstva ne prelaze 230 % od osnovice za izračun drugih naknada iz Zakona o socijalnoj skrbi, uvećana za 20 %; -obitelj ili skrbnik troje i više maloljetne djece i jednoroditeljska obitelj s jednim ili više maloljetne djece, u kojoj je jednom članu obitelji račun blokiran sukladno propisima o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, a kojima mjesečni prihod po članu kućanstva ne prelazi 100 % od osnovice za izračun zajamčene minimalne naknade iz Zakona o socijalnoj skrbi; - obitelj ili samac koji su se zbog elementarne nepogode (potres, poplava, požar i drugo), zdravstvenog stanja, nezaposlenosti i drugih kriznih situacija našli u nepovoljnim životnim okolnostima, dok te okolnosti traju. <p>Paketi sadrže: namirnice, sredstva za čišćenje i održavanje osobne higijene. Osigurava se jednom mjesečno.</p>	<p>Zagreba kojima je pravo na naknadu za osobne potrebe utvrđeno rješenjem centra za socijalnu skrb (odnosno danas Hrvatskog zavoda za socijalni rad).</p> <p>Pravo ne mogu ostvariti: osobe kojima je priznato pravo na novčanu naknadu umirovljenicima temeljem rješenja Gradskog ureda za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom.</p> <p>Iznosi 200,00 kuna mjesečno.</p>
2. KOPRIVNICA	<p>Da, pod istim uvjetima pod kojima se ostvaruje pravo na pomoć u kući.</p>	<p>Korisnici prava na pomoć za podmirenje troškova stanovanja jednom mjesečno ostvaruju pravo na paket namirnica i higijenskih potrepština.</p>	/

3. GOSPIĆ	<p>U proračunu Grada Gospića se izdvajaju dodatna novčana sredstva za pomoć socijalno ugroženim starijim osobama. Grad Gospić temeljem Programa javnih potreba zdravstvene zaštite i socijalne skrbi Grada Gospića isplaćuje sredstva HCK GD Crvenog križa Gospić temeljem kojih se provodi program "Pomoć osobama u potrebi u lokalnoj zajednici", u ovom trenutku u programu se nalazi 40 do 50 korisnika programa. Korisnicima ovog programa se pomaže kroz pomoć u kući u vidu pripreme i donošenja ogrjevnog drva, dostave lijekova, prijevoza liječniku, dostave humanitarnih paketa hrane i higijene (nakon organiziranih akcija nabave humanitarne pomoći, 2 do 3 puta godišnje), te ostale potrebe koje su u mogućnostima.</p>	/	/
4. POŽEGA	/	/	/
5. ŠIBENIK	<p>Organizirana je putem Doma za starije i nemoćne „Cvjetni Dom". Kriteriji nisu utvrđeni, usluga je dostupna svim starijim osobama, obrok se plaća 22,00 kune. Dostava obroka organizirana je i od</p>	Caritas Šibenske biskupije i Gradsko društvo Crvenog križa Šibenik.	/

	strane Pučke kuhinje Caritas Šibenske biskupije.		
6. VUKOVAR	/	Da, za blagdan Božića korisnicima prava na pomoć u prehrani u Pučkoj kuhinji.	/
7. PULA	/	Na području grada, uz financijsku potporu, djeluje niz udruga, koje u suradnji s nadležnim Upravnim odjelom Grada, kroz različite oblike pomoći, pa i osiguravanjem paketa, pomažu potrebitima. Koordinacijom svih dionika, formaliziranih i okupljenih u Humanitarnu mrežu Grada Pule, osigurava se veća efikasnost, dostupnost i pokrivenost stanovništva u potrebi.	/
8. DUBROVNIK	/	/	/

*** GOSPIĆ +**

Grad Gospić Temeljem Odluke o kriterijima za sufinanciranje cijene javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Grada Gospića umirovljenicima se osigurava pravo na sufinanciranje cijene javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na način:

1. jednočlana kućanstva – umirovljenici samci (50 % od cijene minimalne javne usluge),
2. višečlana kućanstva u kojima žive samo umirovljenici,
3. višečlana kućanstva u kojima žive umirovljenici i osobe iznad 65 godina bez primanja.

Odredbe ove Odluke koje se odnose na umirovljenike na odgovarajući se način primjenjuju i na osobe koje imaju nacionalnu naknadu za starije osobe i osobe iznad 65 godina“

ŠIBENIK +

Sufinanciranje programa i projekata udruga umirovljenika (dvije udruge umirovljenika: Udruga umirovljenika Krešimirova Grada i Udruga umirovljenika grada Šibenika).

Sudjelovanje Grada kao partnera u europskim projektima udruga umirovljenika.

DUBROVNIK +

SUFINACIRANJE PROJEKATA NAMIJENJENIM UMIROVLJENICIMA:

- 1) Gradsko društvo Crvenog križa Dubrovnik- projekt „Klub 65* +“- 30.000 kuna
- 2) Matica umirovljenika Dubrovnik- projekt“Pomoć osobama treće životne dobi“-30.000 kuna
- 3) Sindikat umirovljenika- podružnica Dubrovnik- program socijalne skrbi i unaprjeđenja zdravstvene zaštite- 12.000 kuna

DOM ZA STARIJE OSOBE RAGUSA

Gradskog vijeće Grada Dubrovnika izglasalo je osnivanje ustanove socijalne skrbi „Dom za starije osobe Ragusa”, kao javne ustanove za pružanje socijalnih usluga. Osnivač je Grad Dubrovnik, a ustanova, čija je djelatnost pružanje socijalnih usluga starijim osobama, upravljat će Domom umirovljenika u Gružu i budućim Domom za starije koji će se graditi pored Opće bolnice Dubrovnik.

Radovi na rekonstrukciji Hotela Gruž u dom za starije i nemoćne hotelskog tipa, što je prvi novi dom za starije koji se u Dubrovniku radi nakon 51 godinu, trebali bi biti završeni do kraja godine. Rekonstrukcijom i prenamjenom zgrade dobit će se udoban prostor podijeljen na pet etaža, predviđen za smještaj 48 umirovljenika u 32 smještajne jedinice.

Dom za starije i nemoćne u Gružu dijelit će upravu s budućim domom umirovljenika ispod Opće bolnice na Medarevu za koji je početkom godine ishodaena građevinska dozvola, a jedinstvena ustanova osigurat će i manje troškove. Novi dom moći će primiti oko 200 osoba na stalnom i oko 75 osoba na dnevnom smještaju te da će biti opremljen restoranom, liječničkom ordinacijom, prostorima za fizikalnu terapiju kao i društvenim prostorima poput knjižnice.

Izgradnjom doma u Gružu i izgradnjom novog doma ispod Opće bolnice većinom će se zadovoljiti potrebe smještaja dubrovačkih umirovljenika, što je jedna od najvažnijih mjera ove gradske uprave usmjerenih na podizanje kvalitete života i skrbi za sugrađane treće životne dobi.

Priredile:

Anita Prusina, magistra prava

Mirjana Stilinović, diplomirana socijalna radnica